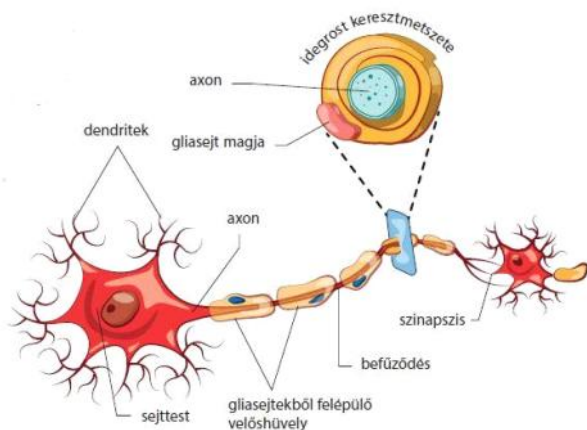

[az előző témából nem kell t-zt írunk]

Az Idegrendszer

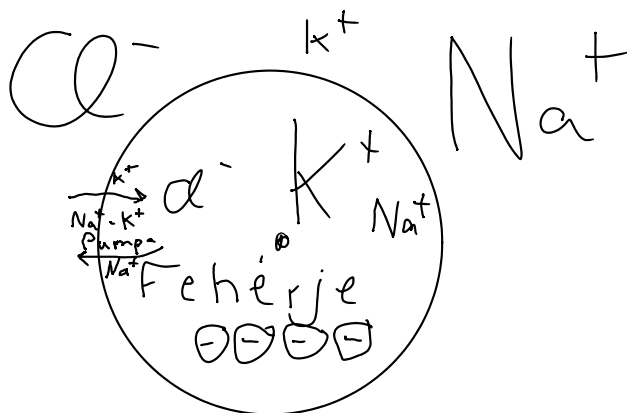
Neuron (Idegsejt)

Típusai:

- > **érző neuronok** (a központ felé szállítják a jeleket)
- > **interneuronok** (feldolgozzák a központba érkező jeleket)
- > **mozgató neuronok** (elszállítják a válaszreakciót a központból)

Az elemi idegjelenségek

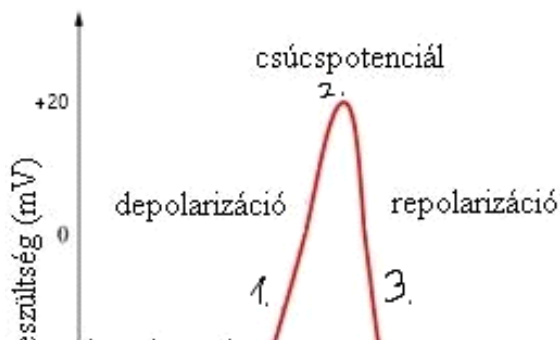

- Nyugalmi potenciál

: -90mV

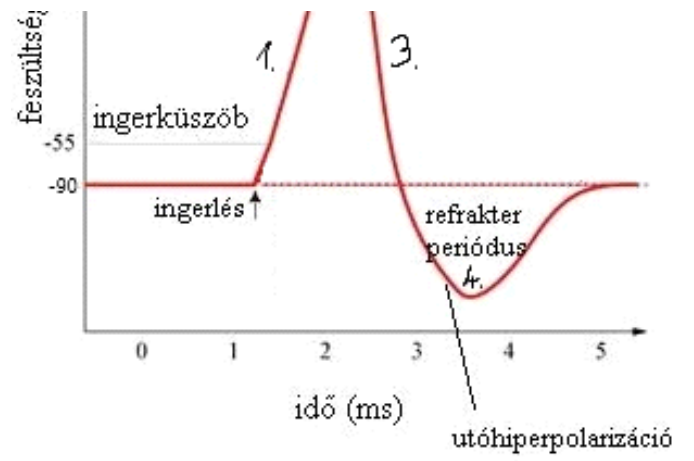
oka: a sejt kint „akarja” tartani a Na⁺-ot, mert különben vízzel telne meg és „kipukkadna”

- Aktív potenciál

1.
Na⁺ be

1.
Na⁺ be
2.
csúcs **K⁺**, **Na⁺** szint
3.
K⁺ ki, **Cl⁻** be
4.
„min” K⁺ szint, magas **Cl⁻** szint

2025-01-07 Gerincvelő, Idegrendszer

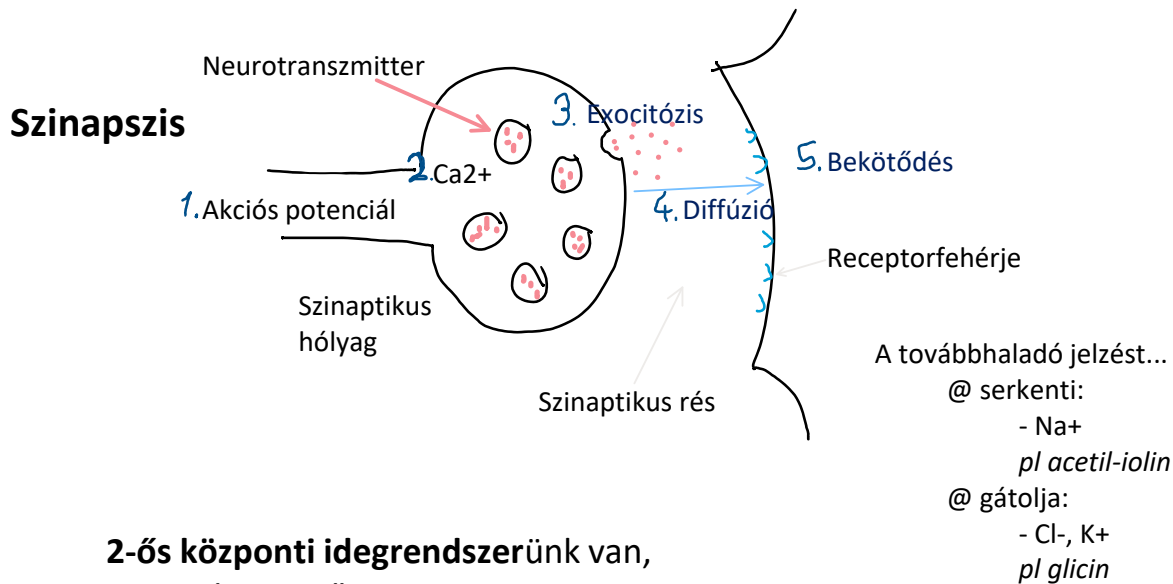
2025. January 07. 13:03

az ingerületvezetés 2 típusa:

@ **nincs velős hüvely** - az akciós potenciál pontról-pontra terjed (lassan)

@ **van velőshüvely** - az akciós potenciál ugrásszerűen terjed
--> gyorsított ingerületterjedés
(a gerincesekre jellemző)

ahol az axon végetér és a következő idegsejttel kapcsolódik, a szinapszis található

2-ős központi idegrendszerünk van,
„csomópontjai”:

@ **agyvelő**

@ **gerincvelő**

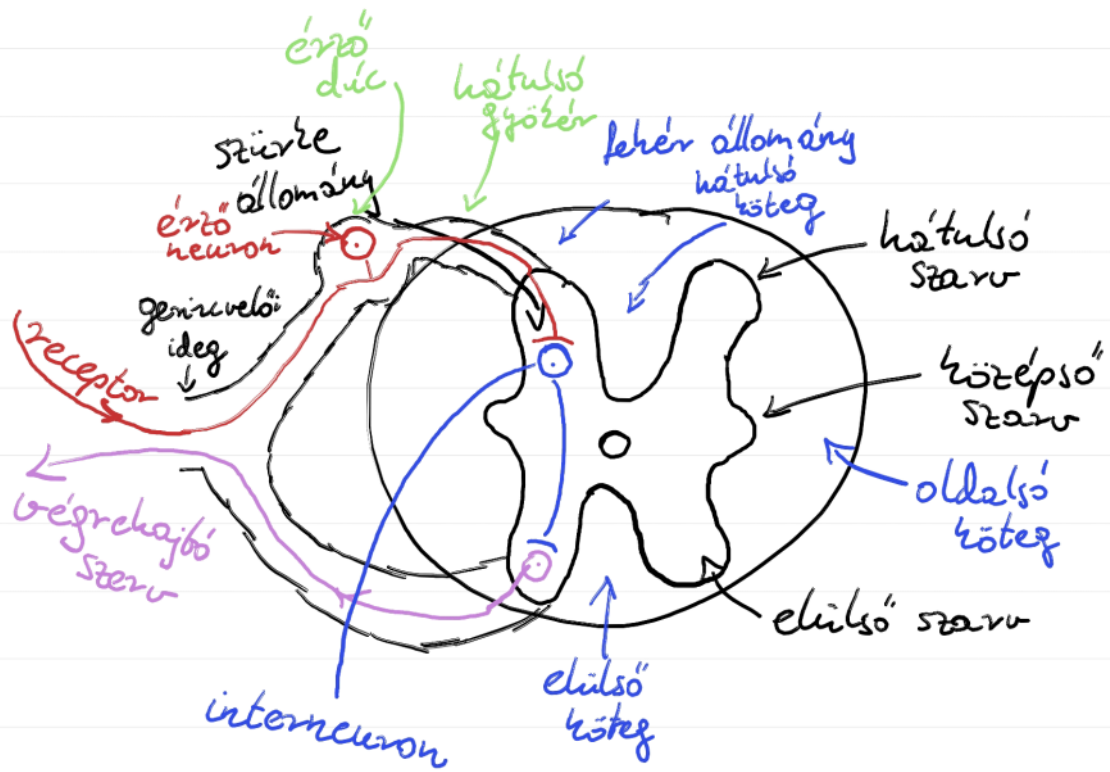
A **gerincvelő** 3-mas védelmi rétege:

@ **csontos üreg**

@ **3-mas agyhártya**

@ a réteg közt lévő **agyvelői folyadék**

GERINCVELŐ

2025-01-09 Agyvelő

2025. January 09. 12:59

a combhajlító reflex mellett a **gerincvelő** működik akkor is, ha

\@/
|
/\

a **védekező reflex** lép életbe *pl forró dologhoz éréskor*

--> ilyenkor életbe lépnek a megfelelő izmokat **gátló és serkentő szinapszisok**

A központi idegrendszer másik fontos része, az

AGYVELŐ

védelme:

@ agykoponya

@ 3-mas agyhártya

részei:

Agytörzs

több részre oszlik, a nyakszirt feletti környéken helyezkedik

legelső része:

Nyúltagy

funkciója:

@ **légzés** szabályozása

@ **vérnyomás** szabályozás

felette a:

Hídagy

funkciója:

@ **szintén a légzés** szabályozása

afelett pedig a:

Középagy

funkciója:

@ **ébredlét** fenntartása

@ **szemmozgató** központ (a nem-akaratlagos változásokhoz)

Kisagy

× az **agytörzs mögött** helyezkedik el

× **két féltekű, barázdált** felszínű (--> felületnövelés)

× belül **agyvelő**, kívül **agykéreg** építi fel

funkciója:
@ mozgáskoordináció fenntartása

Agytörzs

az agytörzs és a nagyagy között helyezkedik el

Hipotalamusz

funkciója:
@ táplálkozás
@ szomjúság
@ hőszabályozás
@ érzelmi

felette a:

Talamusz

a tudat kapuja
--> itt dől el, hogy a nagyagyban **milyen információ realizálódik**
(ezt egyedül a szaglópálya hagyja ki)

Agytörzs

a tudatos gondolkodás központja

(alaptulajdonságok mint a kisagynál:)
× **két féltekű, barázdált** felszínű (--> felületnövelés)
--> ezeket csakis a **kérges test köti össze**
× belül **agyvelő**, kívül **agykéreg** építi fel

Részei:

Homloklebény

Fali lebeny

Nyakszirtlebeny - elsődleges látóközpont

Halántéklebény - elsődleges hallóközpont

Pályarendszerei:

@ Felszálló pályák (bejövő információ)
@ Leszálló pályák (kimenő információ)
@ Asszociációs pályák
@ Szimmetrikus pontokat összekötő, féltekék közötti pályák

(a központi idegrendszer párja, a:)

KÖRNYÉKI IDEGRENDSZER

Idegek és Dúcok építik fel

Idegek

Agyidegek

@ 12 pár

@ tisztán érző, tisztán mozgató, illetve kevert idegek

pl látóideg, szemmozgató,

Gerincvelői idegek

@ 31 pár

@ mind kevert idegek

Dúcok

Érző dúcok

@ a Gerincvelőben

Vegetatív dúcok

funkció szerinti csoportosítás:

Vegetatív idegrendszer

a szervezet fenntartásához szükséges idegrendszer

Paraszimpatikus - leeresztett, nyugodt állapotban érvényesül

@ idegei az agytörzs területéről lépnek ki

@ fő ingerületátvivő anyaga: **acetil-kolin**

Szimpatikus - felfokozott állapotban érvényesül

@ idegei a **gerincoszlop területéről** lépnek ki

@ dúcai a szervekben találhatóak

@ fő ingerületátvivő anyaga: **adrenalin**

működések

+ a **glükóz lebontása** növekedik (energia felszabadítás)

+ a **koszorúerek kitágulnak** (vérellátás növelése)

+ a **légzésmennyiség** fokozódik (+ a hörgőcskék is kitágulnak)

+ a verejtékmirigyek működésbe lépnek (test hűtése)

ezzel szemben
csökken a vérellátása
× a tápcsatornának
× a húgy-, és ivar szerveknek
× a bőr ereinek

a légzés vérellátása:

- nyúltagyban CO₂+ szint növekedés
- --> ingerület a légző izmokba
- a tüdő tágulását mechanikai receptorok érzékelik
- ez ingereli légzőizmok elernyedését
- @ a folyamatot a hídagy hangolja

(a vegetatív idegrendszer párja, a:)

Szomatikus idegrendszer

a szervezet fenntartásához szükséges idegrendszer

Piramis rendszer

egyszerű, közvetlen utak a **homloklebény hátsó részétől** a mozgatható szervekbe

átkereszteződnek a nyúltvelő piramisában
(a bal agyféltek a jobb oldalhoz megy és vica versa)

Extrapiramidális rendszer

(szintén) a **homloklebény hátsó részéből** indulnak ki az idegek

átkapcsolódik (szinapszisban végződik):

- @ a nagyagyban
- @ a közti agyban
- @ az agytörzsben
- @ a gerincvelőben

Szem betegségek

Szürkehályog

: *a szemlencse megbetegedése*

- „befátyolosodik” a csarnokvíz --> a pupilla is kitágul

Zöldhályog

: *megnö a szem belső nyomása*

- túl sok a csarnokvíz
- „szivárványgyűrűk” érzékelése fényforrások körül
- következménye lehet a vakság

Színtévesztés, színvakság

: *csapok rendellenes működése*

Farkasvakság

: *szürkületben nincs látási képesség*

- A-vitamin hiány okozza

FÜL

Külső fül

hanghullámok begyűjtése

- levegős hangvezetés

@ **Fejtől elálló fülkagyló**

@ **Hallójárat** - *hanghullámok vezetése*

Középfül

hanghullámok felerősítése

- csontos hangvezetés

@ **Dobhártya**

@ **Kalapács**

@ **Üllő**

@ **Kengyel**

@ **Fülkürt** - *gégével való összekötetés - nyomáskiegyenlítés*

Belső fül

- folyadékos hangvezetés

@ **Csiga**

magas hangok a csiga alapjánál

mély hangok a csiga végénél

⌘ Corti-féle szerv

mechanikai érzékelés

- membrán
- szőrsejtek - tönkre tudnak menni

@ **Többi része**

egyensúlyérzet kialakítása

@ tömlőcske

@ zsákocská

@ 3 db félkörös ívjárat - egymásra merőlegesen